

1. Inleiding

Onder verwijzing naar de aantekening van Ministerie van Buitenlandse Zaken over een aantal bredere aspecten van de lusten- en lastenproblematiek moge hieronder worden volstaan met een korte uiteenzetting van het door de Commissie op 31 oktober uitgebrachte discussiestuk en een eerste appreciatie van de door de Commissie naar voren gebracht mogelijkheden om aan het Verenigd Koninkrijk tegemoet te komen.

Op ambtelijk niveau heeft hierover reeds een interdepartementaal gesprek plaatsgevonden waarvan deze aantekening een neerslag tracht te zijn.

2. Algemene opmerkingen

Bij de analyse van de diverse ideeën van de Commissie dient met name bedacht te worden dat na de toetreding de Gemeenschap verrijkt zal zijn met een drietal landen met een BNP per capita ver beneden het Gemeenschapsgemiddelde. Hoewel met name t.a.v. Griekenland en Portugal en in mindere mate t.a.v. Spanje de situatie van nettobetaler zich zeker de eerste jaren van hun lidmaatschap niet zal voordoen, dient toch scherp gewaakt te worden tegen formuleringen die een precedentswerking zouden kunnen hebben voor de toetreders c.q. voor andere leden in de Gemeenschap dan het Verenigd Koninkrijk.

Een tweede algemene opmerking betreft de mogelijkheid van combinatie van diverse mechanismen om het V.K. tegemoet te komen. Het is op dit moment niet goed mogelijk een cijfermatige berekening te geven van de uitwerking van twee tegelijk lopende mechanismen. Gezien de door de Britten gepresenteerde omvang van de problematiek lijkt het evenwel niet ondenkbaar dat de Europese Raad aan meer dan één mechanisme tegelijkertijd aandacht zal moeten besteden.

Een derde algemene opmerking betreft de ruimte onder het

huidige financieringsplafond van landbouwheffingen, douanerechten en 1% BTW. Elke uit de Gemeenschapsbegroting gefinancierde tegemoetkoming vermindert de ruimte tussen de verwachte 0,77% BTW-afdracht voor 1980^{*)} en het maximum van 1%. Die ruimte kan nu geschat worden op 2300 mln. r.e. in 1980. Bij een voortzetting van de huidige trend van de stijging van de landbouwuitgaven kunnen in met name 81/82 bepaald problemen rijzen.

3. Het Commissiedocument

Het Commissiedocument onderscheidt in de inleiding duidelijk de korte termijn, de middellange termijn en de lange termijn. In feite behandelt het voorliggende document slechts oplossingen die op korte termijn zijn te verwezenlijken (hetgeen niet weg neemt dat deze oplossingen gedurende langere tijd zouden kunnen spelen). Voor de middellange en lange termijn wordt een richting aangegeven waarin duurzame oplossingen kunnen worden gevonden, te weten een wijziging van de handelsstromen van en naar het V.K., een herstructurering van het landbouwbeleid en een verdere uitbouw van Gemeenschapsbeleid in andere sectoren dan de landbouw.

In de inleiding noemt de Commissie een aantal argumenten die in feite pleiten tegen tegemoetkoming aan het V.K. Aangezien Nederland principiële bereidheid heeft uitgesproken aan het V.K. tegemoet te komen lijken deze argumenten slechts waarde te hebben om het bedrag van de tegemoetkoming in toom te houden.

Daarnaast valt te overwegen of een op korte termijn te verwezenlijken oplossing in zijn werkingsduur in de tijd niet beperkt zou dienen te zijn. Een zekere voorkeur lijkt te bestaan voor een beperking tot 3 jaar welke zou aansluiten bij de in het Dublin-mechanisme genoemde termijn.

4. Het Dublin-mechanisme

In deel drie geeft de Commissie een overzicht van het bestaande Dublin-mechanisme waarbij suggesties worden gedaan voor wijziging van het tranchesysteem, de 3%-grens en het laten vallen van het betalingsbalanscriterium.

- 3 -

^{*)} D.w.z. 0,74% op basis van de ontwerp-begroting 1980 als door Budgetraad opgesteld + 0,03% als voorlopige schatting van de omvang van de amendementen, die het E.P. zal voorstellen.

Het betalingsbalanscriterium (bij een land met een betalingsbalansoverschot over de afgelopen 3 jaar wordt slechts de BTW-afdracht gecorrigeerd en niet ook de afgedragen landbouwheffingen en douanerechten) is een voorwaarde geweest om de werking van het Dublin-mechanisme te beperken. Er lijkt evenwel weinig materiële grond te zijn dit criterium te handhaven anders dan om puur financiële redenen.

De 3%-grens (niet meer dan 3% van de totale begroting mag via het Dublin-mechanisme worden uitgekeerd) betekent op dit moment bruto 405 mln r.e. Het lijkt inderdaad nodig deze grens te verhogen, waarbij voorkeur bestaat de grens niet weg te laten.

Het tranchesysteem (waardoor slechts een deel van het zgn. teveel betaalde wordt teruggestort) zou de netto betaling aan het VK kunnen laten variëren van 250 tot 520 mln re netto (630 mln bruto), afhankelijk van de mate van wijziging van het tranchesysteem.

Zowel wijziging van de 3% als wijziging van het tranchesysteem lijken niet tot andere dan financiële consequenties te voeren.

De Commissie suggereert niet om de in het Dublin-mechanisme genoemde randvoorwaarden te wijzigen die slaan op het groeitempo en het BNP per hoofd. Deze randvoorwaarden zijn op het moment voor het VK ook niet relevant, aangezien het VK er binnen valt. Na de toetreding verandert de zaak echter, aangezien dan het gemiddelde van de Gemeenschapsgroei omhoog gaat en van het Gemeenschaps-BNP per hoofd omlaag gaat.

De 10%-drempel (beneden die drempel wordt geen uitkering gedaan) zou gehandhaafd dienen te blijven teneinde een te gemakkelijk beroep op het mechaniek te verhinderen.

De voorwaarde, dat een land netto-betaler aan de EG-begroting moet zijn, wordt door de Commissie niet aangevochten en dient te worden gehandhaafd.

5. Nieuw mechanisme.

Voortzetting van art. 131 (welk artikel de groei van de afdracht aan de Gemeenschap beperkt voor de jaren 1978 en 1979) lijkt niet mogelijk aangezien zulks ratificatieprocedure zou meebrengen.

Wel speelt de Commissie met het idee een nieuw mechanisme voor te stellen waardoor het V.K. zou worden gecompenseerd voor een snelle stijging of een stijging boven een bepaald percentage van de Britse bijdrage. Een dergelijk mechanisme kan bij een groeipercentage van 0 een tegemoetkoming van 390 mln. netto of 500 mln. r.e. bruto opleveren.

Het is gewenst een oplossing voor het VK zoveel mogelijk te zoeken in het Dublin-mechanisme. Een nieuw mechanisme in combinatie met een gewijzigd Dublin mechanisme zou in ieder geval het criterium van groeipercentages hoger dan 0 dienen te bevatten, teineinde te bewerkstelligen, dat het zichzelf afbouwt. Een dergelijke combinatie betekent overigens niet dat de bedragen, die onder elk mechanisme apart ter beschikking zouden komen, zonder meer bij elkaar kunnen worden opgeteld.

Ook speelt de Commissie met de gedachte een weging naar het inkomen per capita in het Dublin-mechanisme in te bouwen. Een dergelijk mechanisme zou aldus de Commissie bij koopkrachtpariteiten 900 mln. bruto en bij wisselkoersvergelijking zelfs 1300 mln. r.e. bruto voor het V.K. opleveren.^z Een dergelijk mechanisme zou vanzelfsprekend zeer belangrijke precedentswerking hebben na de toetreding.

Deze Commissie-suggestie betekent feitelijk het invoeren van progressiviteit en dan nog alleen een progressiviteit voor landen die in aanmerking komen voor toepassing van het financieel mechanisme en zou om die reden moeten worden afgewezen.

Tenslotte oppert de Commissie de mogelijkheid van compensatiemechanismen aan de uitgavenkant wanneer een land in vergelijking met zijn participatie onevenredig weinig uit de begroting trekt. Op grond van algemene Nederlandse denkbeelden over Europese integratie zouden dergelijke mechanismen ten enen male dienen te worden afgewezen. De Commissie geeft ook een aantal argumenten.

---

^zVergelijkingen tussen landen op basis van koopkracht is open voor kritiek zoals evenwel ook het geval is bij vergelijking op basis van wisselkoers. Interessant is wel te constateren dat op basis van vergelijking van koopkrachten het V.K. aanmerkelijk minder arm is dan bij vergelijking op basis van wisselkoersen.

6. Financiële consequenties

Elke tegemoetkoming van 100 mln. r.e. kost Nederland een extra afdracht van 18 à 20 mln. gulden. Bij een tegemoetkoming van 500 mln. r.e. betekent dit dat binnen de Rijksbegroting 1980 compensatie moet worden gezocht voor 100 mln. gulden.

In het geval Italië, Ierland en het V.K. niet behoeven mede te betalen (hetzij door terugbetaling via de begroting, hetzij door financiering buiten de begroting om) stijgt de Nederlandse last met 40% m.a.w. elke 100 mln. r.e. kost Nederland dan 25 mln. gulden.

7. Juridische overwegingen

In het kader van deze nota behoeft op de juridische overwegingen van de Commissie niet verder te worden ingegaan. Opgemerkt mag worden dat regelingen op basis van art. 235 consultatie van het Europese Parlement vereisen.

8. Slotopmerkingen met name t.a.v. Italië

Het is niet ondenkbaar dat Italië instemming met tegemoetkoming aan het V.K. zal koppelen aan uitspraken van de Europese Raad over structureel beleid en met name landbouwstructuurbeleid. Zulks behoort tot het terrein van de slechts op middellange termijn te realiseren oplossingen. De Commissie doet dan ook in dit kader geen concrete suggesties.